

KRUNSKI SVEDOCI

JOŠ 27. februara smo, zajedno sa Srpskim ratnim veteranima, predali Sekretarijatu za socijalnu zaštitu Grada Beograda, sekretarki Jasmini Ivanović, zahtev za pristup informaciji od javnog značaja kojim smo tražili da nam dostave odluka na osnovu koje je Sekretarijat raspisao Konkurs za finansiranje programa boračkih udruženja iz Beograda za period april 2015 – mart 2016 godine, sa pratećom dokumentacijom. U iščekivanju odgovora, prethodnog četvrtka smo na ovim stranama objavili otvoreno pismo Sekretarijatu sa kritičkim osvrtom na uslove Konkursa. Pismo je prethodnog dana predato i Sekretarijatu.

Umesto da nam dostavi ono što je po Zakonu o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja dužan da učini javnim, Sekretarijat je prošle nedelje odgovorio na naše otvoreno pismo. Iz odgovora saznajemo da je Jasmina Ivanović iz nekog razloga u međuvremenu smenjena, da je umasto nije imenovana Nataša Stanislavljević, ali da se u politici prema veteranskim udruženjima nije promenilo ništa, jer Sekretarijat brani Konkurs na kome se sredstva dele na osnovu nejasnih kriterijuma „kvaliteta“ udruženja, a ne na osnovu kvaliteta programa i njegovog doprinosa ciljnoj grupi. Sa ovim ili onim kadrovima načalu, Sekretarijat ostaje potpuno odošćen od populacije radi koje je osnovan, nastavlja se politika potpunog ignorisanja stvarnih problema veterana, koja se realizuje osnaživanjem udruženja koja su bliska vlastima, dok udruženja koja se bore za prava veterana, i zbog toga suproststavljaju politici vlasti, za svoje programe u ovoj godini neće dobiti ni dinara.

Sledi, naravno, žalba Povereniku za informacije od javnog značaja. U sledećem broju izveštice vas o daljim koracima u suprostavljanju zaoštrenoj rešenjivosti vlasti protiv veterana, represiji koja za cilj ima da krunske svedoke učešća Srbije u ratu i dalje drži van društvenog života, u magli privatnih i porodičnih problema u koju su uterani po povratku iz rata, i koju su nastavile da prave sve dosadašnje vlasti bez razlike.

U saradnji sa listom „Republika“ u ponedeljak smo održali skup potpisnika Apela javnosti protiv progona Zdravka Deurića i radnika i malih akcionara Jugoremedije i Penphme, krunskih svedoka činjenice da isključenje radnika iz odlučivanja o sudbini njihovih preduzeća nije bilo preduslov za oporavak privrede; naprotiv, radnička borba je mogla biti oslonac za oporavak i način da se izbegne katastrofa privrede koju živimo danas. Prenosimo delove diskusija sa skupa.

U petak ćemo razgovarati o daljim koracima u borbi protiv rehabilitacije Draže Mihailovića, procesa u kom se vlasti i njihove skutočne svojski trude da na svetlo javnosti izvedu makar jednog krunskog svedoka za svoje istorijsko utemeljenje. Nisu našli ni jednog jedinog.

Učitelj nezalica i njegovi komiteti

ODRŽAN SKUP POTPISNIKA APELA PROTIV PROGONA ZDRAVKA DEURIĆA I JUGOREMEDIJE

U ponedeljak 16. marta u sali NUNS-a održan je skup potpisnika Apela javnosti protiv progona Zdravka Deurića i Jugoremedije. Uvodne diskusije na skupu dali su Mirko Marić, advokat Zdravka Deurića, i potpisnici apela Nebojša Popov, Dragoljub Kostić, Matija Medenića, Branislav Markuš, Zoran Gočević i Zagorka Golubović. Na skupu je odlučeno da se dok traje suđenje Deuriću nastavi akcija prikupljanja potpisa i širenja podrške.

Prenosimo delove izlaganja Mirka Marića i Nebojše Popova.

ZDRAVKU DEURIĆU I BIVŠOJ UPRAVI JUGOREMEDIJE UGROŽENO PRAVO NA PRAVIČNO SUĐENJE I PRAVO NA IMOVINU

PRIPREMNO ročište koje je bilo zakazano pred Višim sudom u Zrenjaninu 13. marta 2015. godine, a u kom postupku je sadržan najveći teret optužbe protiv bivšeg menadžmetna Jugoremedije odloženo je iz dva razloga:

1. Prvi razlog je taj što je jedan od optuženih, Mita Lisica nekoliko dana pred zakazano ročište pretrpeo infarkt, pa sud nije imao procesnih pretpostavki za rad jer na suđenju mora-ju biti prisutna sva okrivljena lica.

2. Drugi razlog odlaganja zakazanog ročišta jeste taj što je odbrana predložila da se ročište odloži dok Ustavni sud ne odluči po ustavnoj žalbi odbrane koju je odbrana uložila zbog toga što je prilikom odlučivanja o osnovanosti optužnice u Apelacionom sudu u Novom Sadu uspevovao sudija Zoran Paripović, koji je u istom predmetu sprovedio istražne radnje dok je bio sudija Višeg suda u Zrenjaninu. Navedeni razlog predstavlja razlog za apsolutno izuzeće postupajućeg sudije, kao i bitnu povredu odredaba krivičnog postupka. Sud je delimično usvojio i ovaj procesni predlog, te je novo suđenje zakazao za 28. april 2015. godine, a imajući u vidu da Ustavni sudovi izuzetno sporo donose odluke, odbrana je Ustavnom sudu podnela predlog za prioriteto odlučivanje po navedenoj ustavnoj žalbi. Ovaj procesni predlog odbrana smatra osnovanim zbog toga što ukoliko bi Ustavni sud usvojio ustavnu žalbu okrivljenog Deurića, tada bi Viši sud u Zrenjaninu morao postupak da vrati na početak, odnosno u onu fazu koja je pre-

thodila odlučivanju sudije Apelacionog suda u Novom Sadu Paripović Zorana.

Protiv bivšeg menadžmenta Jugoremedije vode se ukupno četiri krivična postupka. Jedan postupak vodi se pred Višim sudom u Zrenjaninu koji je gore pomenut, kao i tri krivična postupka pred Osnovnim sudom u Zrenjaninu. U postupku pred Višim sudom u Zrenjaninu pored bivšeg rukovodstva Jugoremedije okrivljena su još dva lica i to gore pomenuti Mita Lisica čija firma je vršila radove na rekonstrukciji fabrike, kao i Gregojev Stevan, građevinski veštak koji je vršio procenu zemljišta koju je Luxol - farmacija unela u privredno društvo Penpharm.

Sve tačke optuženja prema pravnoj prirodi mogu se svrstati u tri grupe. Prvu grupu čini krivično delo zloupotreba položaja ovlašćenog lica. Tužilaštvo je pošlo od teze da je prilikom osnivanja novog privrednog društva Penpharm koje faktički predstavlja izdvojenji pogon Jugoremedije, Jugre-medija pretrpela štetu, a Luxol – farmacija stekla korist na taj način što je imovina ova dva pravna lica koji predstavljaju osnivače novog privrednog društva Penpharm, namerno i pogrešno procenjena, tako da je procena imovina Luxol – farmacije neosnovano uvećana, a imovina Jugoremedije vesno i namerno umanjena čime je Jugoremedija pretrpela štetu u smislu upravljačkih prava i prava na dobit u novom privrednom društvu Penpharm.

Kako je sadržina prirode krivičnog dela zloupotreba položaja ovlašćenog lica isključivo ekonomske prirode odbrana je još u fazi istrage angažovala stručnog savetnika – eminentnog profesora novosadskog univerziteta prof. dr Tica Nedeljka koji je nezavisno od suda izvršio ekonomske procene koje su predmet ovih postupaka, na koji način je odbrana utvrdila da se u radnjama okrivljenih ne stiču elementi krivičnog dela. Odbrana je još u fazi istrage predlagala da se ova pitanja rasprave pred istražnim sudijom kako postupak ne bi otišao u dalju fazu optuženja, međutim ni tužilaštvo ni sud nisu imali sluha za ovakve predloge nakon čega je i usledila faza optuženja.

Drugu i treću grupu krivičnih dela čine poreska utaja i neosnovano iskazivanje PDV-a i neosnovan zahtev za povraćaj PDV-a. Odbrana smatra da su sve optužbe koje se tiču ovih krivičnih dela neosnovane zbog toga što je u vreme koje se okrivljenima stavlja na teret Jugoremedija imala višemilionsku preplatu što se ekonomski zove poreski kredit. Takav poreski kredit se može koristiti za izmirivanje drugih dažbina, a što je Jugoremedija redovno i činila podnošenjem zahteva za preknjžavanje ove preplate u korist drugih

za samoobrazovanje

Rilten

uciteljnezalica.org

društvena pitanja

Imenovati TO ratom

dažbina. Stav odbrane je da nikako ne može postojati poreski dug ukoliko na poreskom kontu dužnika postoji postojeća preplata.

Odbrana nakon svih analiza smatra da je u svim navedenim postupcima došlo do povrede ljudskih prava i značajnih procesnih grešaka odnosno zloupotreba. Najpre Deuriću je povredeno ustavno pravo na imovinu jer su mu u toku istražnog postupka privremeno pravosnažno oduzeta 3 stana – jedan od 36m2 i dve garsonjere od 18,5 m2. Ovim stanovima već dve godine upravlja država i ubira zakupninu, iako je odbrana suočevajevremeno ukazala da je takavo oduzimanje protivustavno iz sledećeg razloga:

Deurić optužen da je krivično delo izvršio 2010. i 2011. godine, dok su oduzeti stanovi stečeni 2001. i 2007. godine u postupku je dokazano i poreklo novca kojim su ove nekretnine stečene. Suština je da imovina ne može proizlaziti iz krivičnog dela ako je imovina imovina stečena pre izvršenja krivičnog dela. To znači da se ne može steći stan 2001. godine ukoliko država tuži nekog za krivično delo iz 2010. i 2011. godine ovaj apsurd proizlazi i iz samog imena Zakona koji glasi „Zakon o oduzimanju imovine koja je proistekla iz krivičnog dela“. Novi Zakon omogućava odbrani da podnese zahtev za preispitivanje takve odluke, te ako se to rešenje stavi van snage odbrana će podneti tužbu protiv države za naknadu štete.

Deuriću je takođe povredeno pravo na pravično suđenje jer je pored navedenih procesnih zloupotreba sama istraga u predmetima trajala više od dve godine. S toga se istraga od dve godine ne može smatrati ni pravom na suđenje u razumnom roku, što ukazuje da tužilaštvo nije imalo validne i čvrste dokaze protiv Deurića i drugih, a samo postupanje suda u odnosu na okrivljene ukazuje na grubo kršenje ljudskih prava.

Advokat Marić Mirko

KRAJNJE JE VREME DA IZRAZIMO NE SAMO OBIČAN PROTEST NEGO I GAĐENJE NAD STANJEM U KOJE JE DOVEDENA OVA ZEMLJA

SHVATILI smo da je došao trenutak za jednu estetsku pobunu, jer je postalo besmisleno pozivati se samo na ljudska prava, kršenje zakona i samovolju vlasti. I to ne zato što je Zdravko Deurić hapšen, a radnici Jugoremedije otpušteni i premlaćivani. Poslednji je trenutak da izrazimo neobičan protest nego gađenje nad stanjem u koje je dovedena zemlja promenama režima u poslednjih dvadeset godina. Režimi su se menjali, ali u slučaju Jugoremedije postoji kontinuitet. Svi su oštrili zube na Jugoremediju. Njeni radnici su opušteni, maltretirani i hapšeni. Jedino što je ostalo kao trajna pouka to je da su radnici i mali akcionari uložili veliki trud i sredstva da obnove Jugoremediju i izgrade novi pogon, a kažnjivi su tako što ne radi ni Jugoremedija ni novi pogon. Sadašnja vlast, koja drvljem i kamenjem napada sve prethodne vlasti da su loše radile, dospela je do toga da dotuče i likvidira svaki trag Jugoremedije i Zdravka Deurića, da dotuče i ono što su radnici radili da spasu firmu od propasti, ulože novac u rekonstrukciju i nove poslovne uspehe. Sada vlast ne dopušta da u to šta su radnici uložili toliko truda – proradi.

Zato se i došlo do pitanja može li vlast, dok je vlast, da prizna grešku i da je ispravi. Pitanje je logično. Jer nema nikog osim svevišnjeg ko je nepogrešiv. Ako ova vlast misli da je nepogrešiva, ona sebe izuzima iz svake logike i tera ljude na fantastične zaključke kao što je nova revolucija, „da se digne kuka i motika“, da se zbrise sve jer nije logično ponašanje vlasti koja upropašćuje ne samo Jugoremediju i Zdravka Deurića nego i privredu cele zemlje koja je na rubu katastrofe. To je toliko opasno i ozbiljno da je zaista došlo vreme za jednu novu vrstu pobune – pobune protiv jedne nakazne forme. I zato je to estetska pobuna. Jer kao što poplave i klizišta stvaraju osećanje gađenja, a ne samo straha, tako i ovo što doživljavamo u vezi sa Jugoremedijom stvara osećanje nemoći i gađenja. Došlo je vreme da se ovako reaguje i da potpisivanje ovog apela traje sve dok trajaju procesi protiv Deurića i Jugoremedijene, ne bi li se probudio minimum svesti onih koji su zatajili. Ovo ima unutrašnju logiku za razliku od vlasi koja nema unutrašnju logiku. To je sudar dva potpuno različita sveta, ali mi, kao pristojni ljudi ne možemo isključiti svaku mogućnost da se nađe neko ko će reći: „Ljudi, dosta je, dajte da priznamo grešku i da ispravimo ono što možemo da je ispravli“. Videćemo vrlo brzo da li je to moguće ili nije moguće.

Nebojša Popov

Transkript i obrada: Olivija Rusovac

U okruglom stolu će učestvovati predstavnici organizacija, udruženja i inicijativa koji su se do sada angažovali u otporu istorijskom revizionizmu i rehabilitaciji lica osuđenih za ratne zločine: Društvo za istinu o NOB, SUBNOR, Savez antifašista, NE REHABILITACIJI, Učitelj nezalica, Marks 21 i drugi.

Diskusiju otvaramo osvrtom Nebojše Milikića (NE REHABILITACIJI) na situaciju u kojoj se proces trenutno nalazi.

ČEKAJUĆI KRUNSKOG SVEDOKA

PRE neki dan izašla je u Politici pesma Matije Bečkovića o Draži, sasvim objektivno naslovljena „Izdajnik i saradnik okupatora“. Pita se slavni pesnik, kako to da taj prokaženi izdajnik i neprijatelj naroda nije sedeo sa okupatorom u gradovima nego se zlopatio četiri godine po „slobodnim planinama Srbije“. Akademik zaista deluje kao da to ne zna, kao da mu nije jasan taj sticaj okolnosti. Uvodeći nas trećerazrednim revizionističkim argumentima (presvučenim u prostodušna dačka pitanja) u štimung istorijske sekcije u nekoj osnovnoj školi, Bečković revizionističkoj laži i paralaži pokušava da namakne oreol naivnosti i nevinosti. Slična stvar dešava se i na nastavljenom sudskom procesu za rehabilitaciju izdajnika i saradnika okupatora, sud upravo pokušava da se, sve težeći rehabilitaciji ovog zločinca, napravi nevin i naivan. Bečković se dakle oglašava iz pozicije krunskog svedoka, ne onog koji će doneti dokaz o Dražinoj nevinosti ili nepravednom-nepravničkom stradalništvu, jer takvog svedoka jednostavno nema niti ga je ikada bilo, već onog koji će posvedočiti o nevinosti celog sistema upletenog u političku produkciju i pravnu afirmaciju državne laži broj 1.

Ovaj nevešto nevesti pesnički vapaj (u kome je umetničkom imaginacijom izbegnuta ključna reč iz presude Mihailoviću – zločin) je možda dokaz da vlast zaista ne zna šta bi sa ovim procesom i da verovatno očekuje da se desi nekko čudo, da se pojavi takav neki nadahnuti krunski svedok i olakša stvar. Taj svedok bi trebao da malo opširnije prepriča ovo što je pesnik opevao, da to dokiti, ali sa istom poentom: da mu sve to, sa, na vojnom sudu, pred celom međunarodnom i domaćom javnošću suđenim i osuđenim Dražom, nije jasno, pa samim tim nije ni istinito. Ali nezgodacija je u tome što postoje stotine dokumenata koji govore protiv ove nevinosti i naivnosti, bilo Draže bilo njemu vernih, manje ili više veštih svedoka. Šta više, ti dokumenti su u samom sudu, uredno predati i registrovani u toku dosadašnjeg toka procesa.

Sledeći problem za revizionistički blok je što se na ročištima iz nekog razloga pojavio predstavnik tužilaštva, koga ni delirijumski ispadi dr Olivera Antića ne uspevaju da odatle

Petak 20. mart 2015. godine u 18.00h
Učitelj nezalica i njegovi komiteti
Resavska 21, stan br. 5, Beograd
Poziv na okrugli sto

JAVNE KONSULTACIJE POVODOM NASTAVKA PROCESA ZA REHABILITACIJU D. MIHAILOVIĆA

oteraju. Naše naivno tumačenje ove, sudeći po Antićevoj reakciji, hamletovske situacije, je da se predstavnik tj. duh tužilaštva pojavljuje na ročištima usled nezgode koju je predlagatiha rehabilitacije proletoš priredio Savez antifašista, tužbom protiv korifeja revizionističkog bloka, dr Bojana Dimitrijevića i dr Koste Nikolića, dosadašnjih istaknutih pretendenata na krunske svedoke. Tužba je relativno neprijatnog karaktera po korifeje – tuženi su za lažno svedočenje. Ali tužilac je odbio tu tužbu, bez obrazloženja. A onda se njegov predstavnik, kao duh tužilaštva, ipak pojavio na sudu. Dr Antić insistira da se duh tužilaštva a time i pravde, može uključiti u ovaj proces samo po predlogu podnosilaca zahteva za rehabilitaciju, a to je on, delr Antić, ili da, eventualno, može boraviti u publici, gde je valjda pravdi i mesto u ovom procesu. Kako god, negde je nekoga zatekla ova tužba i sada bi trebalo propisno obezbediti da se, uz predstavnika tužioca kao krunskog svedoka nevinosti suda, ta rogobatna državna laž o Mihailovićevoj nevinosti pretvori u nekakvu glatku belu laž, koja, eto, nema prethodnu lošu nameru već se kao slučajno rodila, iz nekih dobrih namena. Bečković se možda, onako pesnički intuitivno, javlja da bude babica toj glatkoj belo laži, da je što bezbolnije, kroz pesmu, donese na svet.

Zaista, kako se suprotstaviti ovoj revizionističkoj maškaradi? Jasno je da je za suđenje i Dražu opao svaki javni interes (tu je recimo Radoš Bajić obavio lavovski deo posla), da su se smorili svi živi i da sud do u beskrak može da iznalazi nove manipulacije kao što je ova promena sudskog veća. Može se biti i optimista, i verovati da je do promene veća došlo zato što je prethodno sudsko veće nekome diskretno nagovestilo da npr. ne može da donese presudu, što bi u prevodu značilo da nije bilo spremno da rehabilituje Dražu, jer se, što bi bilo sasvim zdravorazumski, oseća nekompententnim da presuđuje u sporovima istoričara. Da, na ovom procesu je, bez obzira što nije u pitanju partični proces, ipak došlo do navodnog „spora“, jer su interpretacije istoričara – „svedoka“, bilo o Mihailovićevom delovanju, bilo o suđenju ili presudi, logički i faktički dijametralno suprotstavljene. Šta god odlučio, sud će time nekoga od njih, posredno ili ne, proglasiti za lažnog svedoka.

Nije zgoreg podesiti se i drugih, načelnih, problema celog ovog i sličnih procesa. Pre svega, sam Zakon o rehabilitaciji je argumentovano osporen u zahtevu Saveza antifašista Ustavnom sudu za njegovo povlačenje ali se Ustavni sud izgleda stidi da se izjasni po tom pitanju. Nadalje, kao što je već i rečeno, ne može sud, i to u vanparničnom postupku, da presuđuje u nečemu što se ispostavlja kao spor istoričara. Podsetimo se i da tog spora u stvari nikada nije ni bilo. Nije bilo nikakve ozbiljne naučne konferencije na kojoj bi se, uz adekvatnu pripremu i učešće domaćih i međunarodnih relevantnih stručnjaka za

datu oblast, prodiskutovala pa eventualno verifikovala ili odbacila naučnofantastična dela B. Dimitrijevića ili K. Nikolića. Bez ikakve važeće procedure, njihove ideje su završile direktno u udžbenicima istorije. Zašto nazvati njihova dela naučnofantastičnim? Pa zbog toga što, sudeći po dosadašnjoj anketi koju je obavila grupa NE REHABILITACIJI, skoro da nijedan ozbiljan istoričar nije hteo da ulazi u dublju raspravu sa ovim kolegama, upravo iz razloga što su skandalozno neozbiljni i pretenciozni kao naučnici (barem u ovom delu svog rada). Trenutno se ionako malo ljudi, ako ikad od mladih istoričara, uopšte bavi tom problematikom, a stariji stručnjaci su ili neaktivni ili nisu ni živi. Sve to čini revizionističku hegemoniju lakšom i efikasnijom. Ta hegemonija trenutno ima barem dva efikasna struktura oslonca, propagandni i institucionalni. Rezultat prvog je teza (ali i uverenje većeg dela javnosti) da je tu uopšte reč o naučnom sporu, o naučno zasnovanim ravnopravnim mišljenjima. Manifestacija drugog je paraliza javne odgovornosti i angažovanja istoriografske struke i institucija, prevashodno usled odijuma (u suštini prilično konformističkog i elitističkog) prema nesavesnim i nedostojnim kolegama. Naravno, takav odijum je neophodni sastojak i agens gildinske solidarnosti i hijerarhije a time i institucionalne korupcije.

Ali, uprkos svemu tome nešto se ipak menja. Sudeći po brojnim komentarima na vesti o nastavku procesa, može se oprezno zaključiti da je više od polovine komentatora još uvek za rehabilitaciju, pretežno iz nekih „humanitarnih“ i „civilizacijskih“ razloga, tipa da suđenje nije bilo baš kako treba. Međutim, izgleda da i do dve trećine komentatora (više) ne veruje da su četnici bili antifašisti i da su uopšte borili protiv okupatora. Pojavljuju se i mladi stručnjaci koji misle naglas, jedna od njih je nedavno je na radiju, ne okolišući, izjavila da je istorijski revizionizam puki oblik legitimacije aktuelnog političkog i ekonomskog režima. To su ipak dobre vesti. Ljudi će kad tad shvatiti da se ne rehabilituje Draža zato što je sramno saradivao sa okupatorom i poticao na zločine i ritualna klanja, to se čak i nevešto ignoriše i prikriva, već se rehabilituje zato što se borio za kapitalizam i njemu imanentne (tranzicijom restaurisane) ekonomske društvene i političke hijerarhije. Kao što se nije mogla obaviti privatizacija društvene svojine bez rata, tako se društvena legitimizacija novog režima ne može obaviti bez legitimizacije i heroizacije njegovih ratnih zastupnika.

U jednoj neformalnoj anketi sprovedenoj pre nastavka procesa, iskusni istoričar ocenio je da ishod ovog procesa ne zavisi ni od suda ni od nas – bilo aktivista ili stručnjaka. Ali, složili smo se, angažman je neophodan, jer od njega može uveliko zavistiti adekvatna dokumentacija kao i aktuelna i istorijska interpretacija rada suda, kako god da se bude odvijalo.

Nebojša Milikić (NE REHABILITACIJI)

donator:

partneri:

FONDACIJA ZA OTVORENO DRUŠTVO • OPEN SOCIETY FOUNDATION

Savez za radničko društvo

Izdavač:
Učitelj nezalica i njegovi komiteti
Urednik:
Ivan Zlatić
Dizajn i prelom:
Matija Medenića